

شماره آزمون: ۶	به نام خداوند جان و خرد	سؤالات درس: فارسی ۲
درس ششم: پرورده عشق		پایه تحصیلی: یازدهم
تعداد سؤالات: ۲۳		(کلیه رشته‌ها)
قلمرو زبانی:		
سؤال ششمیابی: اردیبهشت ۱۴۰۳	آزاد کن از بلای عشقم	۱- در بیت «دریاب که مبتلای عشقم
		الف) نقش دستوری «م» در مصراع دوم ..... است ب) جمله هسته (پایه) را مشخص کنید
		۲- واژه «گراف کاری» در بیت «گو، یارب از این گراف کاری / توفیق دهم به رستگاری» در کدام معنا به کار برفته است؟
	الف) رباندروی ب) سپهده‌گویی ج) سپهده‌کاری د) افراط	
		۳- برابر معنایی واژه «کجاوه» در کدام یک از سروده‌های زیر وجود ندارد؟
	الف) چون موسم حج رسید، برخاست	الف) چون موسم حج رسید، برخاست
	ب) فرزند عزیز را سه صد جهد	ب) فرزند عزیز را سه صد جهد
	ج) حاجت‌گه جمله جهان اوست	ج) حاجت‌گه جمله جهان اوست
	د) محراب رمس و آسمان اوست	د) محراب رمس و آسمان اوست
		۴- رابطه معنایی واژه‌های مشخص شده در عبارات‌های زیر را مشخص کنید.
		الف) فلان پیر از کوه لنگام تو را سلام گفت ب) میرزا عیسی قائم‌مقام را نه تنها وزیر کردند، بلکه مرشد خود می‌دانست
		۵- با توجه به معنی، واژه درست را انتخاب کنید.
	الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست	الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست
	ب) می‌داشت پدر به سوی او گوش	ب) می‌داشت پدر به سوی او گوش
	ج) کاین غصه - فتنه شنید گشت خاموش	ج) کاین غصه - فتنه شنید گشت خاموش
	د) کاین غصه شنید، گشت خاموش	د) کاین غصه شنید، گشت خاموش
		۶- در کدام گزینه، غلط املایی بیشتری وجود دارد؟
	الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست	الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست
	ب) چون موسم حج رسید، برخاست	ب) چون موسم حج رسید، برخاست
	ج) می‌داشت پدر به سوی او گوش	ج) می‌داشت پدر به سوی او گوش
	د) فرزند عزیز را سه صد جهد	د) فرزند عزیز را سه صد جهد
		۷- در همه مصراع‌ها، به جز مصراع ..... ضمیر پیوسته وجود دارد.
	الف) کز عشق به غایتی رسانم	الف) کز عشق به غایتی رسانم
	ب) آزاد کن از بلای عشقم	ب) آزاد کن از بلای عشقم
	ج) دریاب که مبتلای عشقم	ج) دریاب که مبتلای عشقم
	د) توفیق دهم به رستگاری	د) توفیق دهم به رستگاری
		۸- نقش دستوری واژه مشخص شده در بیت «برداشته دل ز کام او بخت / درماند پدر به کار او <u>سخت</u> »؛ با نقش دستوری کدام واژه یا عبارت مشخص شده در سروده‌های زیر یکسان نیست؟
	الف) آمد سوی کعبه، <u>سینه</u> پر جوش	الف) آمد سوی کعبه، <u>سینه</u> پر جوش
	ب) می‌گفت، <u>گرفته</u> حلقه در بر	ب) می‌گفت، <u>گرفته</u> حلقه در بر
	ج) گفتند به اتفاق <u>یکسر</u>	ج) گفتند به اتفاق <u>یکسر</u>
	د) می‌داشت پدر به سوی او گوش	د) می‌داشت پدر به سوی او گوش
	الف) چون کعبه نهاد حلقه در گوش	الف) چون کعبه نهاد حلقه در گوش
	ب) کامروز منم چو حلقه بر در	ب) کامروز منم چو حلقه بر در
	ج) کز کعبه گشاده گردد این در	ج) کز کعبه گشاده گردد این در
	د) کاین قصه شنید، گشت <u>خاموش</u>	د) کاین قصه شنید، گشت <u>خاموش</u>

شماره آزمون: ۶	به نام خداوند جان و خرد	سؤالات درس: فارسی ۲
درس ششم: پرورده عشق		پایه تحصیلی: یازدهم (کلید رشته‌ها)
تعداد سؤالات: ۲۳		قلمرو زبانی:
سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳	آزاد کن از بلای عشقم	۱- در بیت «دریاب که مبتلای عشقم الف) نقش دستوری «م» در مصراع دوم ..... است. ب) جمله هسته (بازه) را مشخص کنید.
		۲- واژه «گزارف کاری» در بیت «گو، یارب از این گزارف کاری / توفیق دهم به رستگاری» در کدام معنا به کار <u>نرفته</u> است؟
	د) افراط	الف) زیاده روی ب) بیهوده‌گویی ج) بیهوده‌کاری د) افراط
	۳- برابر معنایی واژه «کجاوه» در کدام یک از سروده‌های زیر وجود <u>ندارد</u> ؟ الف) چون موسم حج رسید، برخاست ب) فرزندی عزیز را به صد جهد ج) حاجت‌گه جمله جهان اوست د) محراب زمین و آسمان اوست	
	۴- رابطه معنایی واژه‌های مشخص شده در عبارت‌های زیر را مشخص کنید. الف) فلان پیر از کوه نکام تو را سلام گفت. ب) میرزا عیسی قائم‌مقام را نه تنها وزیر خردمند، بلکه <u>مرشد</u> خود می‌دانست.	
	۵- با توجه به معنی، واژه درست را انتخاب کنید. الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست ب) می‌داشت پدر به سوی او گوش ج) محراب - مهراب) زمین و آسمان اوست د) کاین (غصه - قصه) شنید گشت خاموش	
	۶- در کدام گزینه، غلط املایی بیشتری وجود دارد؟ الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست ب) چون موسم حج رسید، برخواست ج) می‌داشت پدر به سوی او گوش د) فرزندی عزیز را به صد جهد	
	۷- در همه مصراع‌ها، به جز مصراع ..... ضمیر پیوسته وجود دارد. الف) کز عشق به غایتی رسانم ب) آزاد کن از بلای عشقم ج) دریاب که مبتلای عشقم د) توفیق دهم به رستگاری	
	۸- نقش دستوری واژه مشخص شده در بیت «برداشته دل ز کام او بخت / درماند پدر به کار او <u>سخت</u> »؛ با نقش دستوری کدام واژه یا عبارت مشخص شده در سروده‌های زیر یکسان <u>نیست</u> ؟ الف) آمد سوی کعبه، سینه پر جوش ب) می‌گفت، گرفته حلقه در بر ج) گفتند به اتفاق <u>یکسر</u> د) می‌داشت پدر به سوی او گوش	

۹- با توجه به سروده‌های زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید:

- (۱) چون موسم حج رسید، برخواست / انسر طلبید و محمل‌آراست
 (۲) آمد سوی کعبه، سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش
 الف) در کدام یک از ابیات، جمله مرکب وجود دارد؟ هسته آن را مشخص کنید.
 ب) در بیت اول، کدام نوع «ولو» به کار رفته است؟

۱۰- معادل امروزی هریک از عبارات‌های مشخص‌شده سروده‌های زیر را بنویسید.

- الف) بجزارگی ورا جو دیدند / در چاره‌گری زبان کشیدند
 ب) هرروز حسنه‌م‌تر گشت / در شیفتگی تمام‌تر گشت

قلمرو ادبی:

۱۱- جاهای خالی عبارات زیر را، به درستی، پر کنید.

الف) کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر، سبب خلق آرایه ادبی ..... شده است.

«گرچه ز شراب عشق مستم / عاشق‌تر از این کنم که هستم»

ب) در مصراع دوم بیت زیر، کاربرد آرایه‌های ..... و ..... مشهود است.

«گفتند به اتفاق یک سر / کر کعبه گشاده گردد این در»

۱۲- آرایه درست هربیت را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) برداشته دل ز کار او بخت / در ماند پدر به کار او سخت (مراعات نظیر - تشخیص)

ب) در باب که مبتلای عشقم / آزاد کن از بلای عشقم (کنایه - تشبیه)

۱۳- آرایه‌های ادبی به کار رفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟ (در ستون

«ب» یک مورد اضافی است)

ب	الف
۱- جناس همسان	الف) از عمر من آنچه هست بر جای / بستان و به عمر لیلی افزای
۲- تشخیص	ب) حاجت‌گه جمله جهان اوست / محراب زمین و آسمان اوست
۳- مجاز	ج) از جای چو مار حلقه برجست / در حلقه زلف کعبه زد دست
۴- تضاد	

۱۴- «مشبه» و «مشبه‌به» به کار رفته در تشبیهات بیت زیر را مشخص کنید.

«چون رایت عشق آن جهانگیر / شد چون مه لیلی آسمان‌گیر»

۱۵- در متن زیر، واژه‌های مشخص‌شده دارای چه آرایه‌ای است؟ معنی حقیقی آن را بنویسید.

«مرد باید در میان بازار مشغول تواند بود.»

۱۶- نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست است، بنویسید.

«تحفة الاحرار: جامی - تذکرة الاولیا: عطار - فرهاد و شیرین: نظامی - بهارستان: سعدی - زندان موصل: کامور بخشایش»

۹- با توجه به سروده‌های زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید:

- (۱) چون موسم حج رسید، برخاست
اشتر طلبید و محمل آراست
- (۲) آمد سوی کعبه، سینه پر جوش
چون کعبه نهاد حلقه در گوش
- الف) در کدام یک از ابیات، جمله مرکب وجود دارد؟ هسته آن را مشخص کنید.
- ب) در بیت اول، کدام نوع «واو» به کار رفته است؟

۱۰- معادل امروزی هریک از عبارات‌های مشخص‌شده سروده‌های زیر را بنویسید.

- الف) بیچارگی وُرا چو دیدند در چاره‌گری زبان کشیدند
- ب) هر روز خنیده‌نام‌تر گشت در شیفتگی تمام‌تر گشت

قلمرو ادبی:

۱۱- جاهای خالی عبارات زیر را، به درستی، پُر کنید.

الف) کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر، سبب خلق آرایه ادبی..... شده است.

«گرچه ز شراب عشق مستم عاشق‌تر از این کنم که هستم»

ب) در مصراع دوم بیت زیر، کاربرد آرایه‌های..... و..... و..... مشهود است.

«گفتند به اتفاق یک سر کز کعبه گشاده گردد این در»

۱۲- آرایه درست هربیت را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) برداشته دل ز کار او بخت / درماند پدر به کار او سخت (مراعات نظیر - تشخیص)

ب) دریا که مبتلای عشقم / آزاد کن از بلای عشقم (کنایه - تشبیه)

۱۳- آرایه‌های ادبی به کار رفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟ (در ستون

«ب» یک مورد اضافی است)

ب	الف
۱- جناس همسان	الف) از عمر من آنچه هست بر جای
۲- تشخیص	ب) حاجت‌گه جمله جهان اوست
۳- مجاز	ج) از جای چو مار حلقه برجست
۴- تضاد	بستان و به عمر لیلی افزای محراب زمین و آسمان اوست در حلقه زلف کعبه زد دست

۱۴- «مشبه» و «مشبه‌به» به کار رفته در تشبیهات بیت زیر را مشخص کنید.

«چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر»

۱۵- در متن زیر، واژه‌های مشخص‌شده دارای چه آرایه‌ای است؟ معنی حقیقی آن را بنویسید.

«مرد باید در میان بازار مشغول تواند بود.»

۱۶- نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست است، بنویسید.

«تحفة الاحرار: جامی - تذکرة الاولیا: عطار - فرهاد و شیرین: نظامی - بهارستان: سعدی - زندان موصل: کامور بخشایش»

قلمرو فکری:

۱۷- در بیت «گو یارب از این گزاف کاری / توفیق دهم به رستگاری» مقصود شاعر از گزاف کاری چیست؟

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

۱۸- کدام گزینه، بیانگر سیر فکری پدر مجنون در موضوع عشق مجنون به لیلی نیست؟

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

الف) عشق‌بازی کار بیکاران بود   عاقلش با کار بیکاران چه کار؟
ب) دریاب که مبتلای عشقم   آزاد کن از بلای عشقم

۱۹- در بیت «پرورده عشق شد سرشتم / جز عشق مباد سرنوشتم» چرا مجنون از خداوند می‌خواهد که او را از عشق جدا نکند؟

۲۰- پیام متن زیر، در کدام گزینه مشهود نیست؟

«وی در کوه ساکن شده است؟ بس کاری نباشد. مرد باید در میان بازار مشغول تواند بود، چنانکه یک لحظه از حق تعالی غایب نشود.»

الف) نفی انزوا و کناره‌گیری از خلق   ب) نفی سکونت در طبیعت
ج) توجه به حق تعالی در همه لحظات   د) سفارش به کار و فعالیت اجتماعی

۲۱- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.

- از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق   روز اول، رنگ این ویرانه، ویران ریختند
- دانست که دل، اسپر دارد   دردی نسه دواپذیر دارد

۲۲- بیت «دریاب که مبتلای عشقم / آزاد کن از بلای عشقم» از زبان چه کسی بیان شده است؟

سؤال شبه‌نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳

۲۳- مصراع زیر را به نثر ساده و روان برگردانید.

- هر روز خنیدم نام‌تر گشت

پاسخ تشریحی سؤالات درس ششم

قلمرو زبانی:

- ۱- الف) مفعول (من را از بلای عشق آزاد کن) / ب) جمله هسته: دریاب (جمله وابسته: مبتلای عشقم)
- ۲- گزینه ب (بیهوده گویی)
- ۳- گزینه ج (در گزینه «الف» واژه «محمل» و در گزینه «ب» واژه «مهد» با واژه «کجاوه» هم‌معنی‌اند.)
- ۴- رابطه معنایی ترادف (پیر و مرشد، هردو به معنی «راهنما، هدایت‌کننده» هستند.)
- ۵- الف) محراب ب) قصه
- ۶- گزینه ب (املای درست واژگان گزینه «ب»: برخاست - محمل / املای درست واژگان نادرست دیگر گزینه‌ها: الف) محراب / ج) قصه / د) مهد.)
- ۷- گزینه ج (در گزینه «ج»، «م» شناسه و فعل اول شخص مفرد است. در دیگر گزینه‌ها، «م» ضمیر پیوسته می‌باشد. «م» در گزینه «الف» و «ب» نقش مفعولی و در گزینه «د» نقش متمم دارد.)
- ۸- گزینه د (نقش «خاموش» در گزینه «د» مسند است. اما در دیگر گزینه‌ها، نقش واژه‌های مشخص‌شده، همانند واژه «سخت»، قید است.)
- ۹- الف) در بیت اول - هسته: برخاست (در بیت «الف»، «چون» به معنی «هنگامی‌که» پیوند وابسته‌ساز است اما «چون» در بیت «ب» حرف اضافه است به معنی «همانند»). / ب) «واو» ربط
- ۱۰- الف) زبان کشیدند: سخن گفتند / ب) خنیده‌نام‌تر گشتن: مشهورتر شدن، پرآوازه گردیدن.

قلمرو ادبی:

- ۱۱- الف) جناس (هستم، مستم) / ب) استعاره (در: استعاره از مشکل) / مجاز (کعبه: مجاز از زیارت خانه کعبه) / واج‌آرایی (صامت د) / گشودن در: کنایه از حل مشکل (سه مورد کافی‌ست.)
- ۱۲- الف) تشخیص (بخت دل برداشت) / ب) تشبیه (بلای عشق)
- ۱۳- الف) شماره ۴ (تضاد: بستان، افزای) / ب) شماره ۳ (جهان: مجاز از مردم جهان / زمین، آسمان: مجاز از کل پدیده‌های هستی) / ج) شماره ۱ (حلقه در مصراع اول به معنی «پیچیده و حلقه زده» و حلقه مصراع دوم به معنی «وسیله‌ای که با آن در را می‌کوبند و به صدا در می‌آورند» است.)
- ۱۴- تشبیه اول: عشق (مشبه) رایت (مشبه‌به) / تشبیه دوم: رایت عشق مجنون (مشبه) مه لیلی (مشبه‌به).
- ۱۵- مرد: مجاز از انسان / بازار: مجاز از جامعه یا مردم بازار.
- ۱۶- فرهاد و شیرین: وحشی بافقی / بهارستان: جامی

قلمرو فکری:

- ۱۷- گزاف‌کاری: عشق‌ورزی (عشق مجنون به لیلی)
- ۱۸- گزینه «ب» یا «دریاب که مبتلای...»
- ۱۹- چون ذات و سرشت مجنون با عشق سرشته‌شده و تربیت‌یافته است.
- ۲۰- گزینه ب
- ۲۱- درمان‌ناپذیری عشق (عشق، ویرانگر است و غیرقابل تعمیر).
- ۲۲- پدر مجنون.
- ۲۳- (مجنون در عشق لیلی) هرروز معروف‌تر شد.